

Liite 2

Pohjoisen eKirjaston e-kokoelmapolitiikka

Seuraavassa linjataan Kainuun, Lapin ja Pohjois-Pohjanmaan Pohjoisen eKirjaston e-kokoelmapolitiikkaa. eKirjaston kokoelmiin hankitut e-aineistot ovat kaikkien sopimukseen sitoutuneiden kirjastojen asiakkaiden käytettävissä. Koordinointivastuu eKirjastosta on Oulun kaupunginkirjastolla ja Rovaniemen kaupunginkirjastolla, joilla on lain määrittämät yleisten kirjastojen alueelliset kehittämistehtävät.

E-aineistot voidaan väljästi määritellä digitaalisessa muodossa oleviksi tallenteiksi. E-aineistoihin kuuluvat muun muassa e-kirjat, e-äänikirjat, e-lehdet, musiikkiaihteiset e-aineistopalvelut, elokuvapalvelut ja tietokannat. Osa e-aineistoista on etäkäytettäviä, mutta osaa voi käyttää ainoastaan kirjaston tiloissa. Käyttöä rajoittavat lisenssit ja tekniset ratkaisut.

Kokoelmavastuu

E-aineistoja välittävät palvelut valitaan yhdessä Kainuun, Lapin ja Pohjois-Pohjanmaan kirjastojen tai heidän valitsemiensa henkilöiden kanssa vuosittain. Uudet palvelut tulevat käyttöön yleensä kalenterivuoden alusta. Sopimuskausien pituudet vaihtelevat.

E-aineistokokoelmia hoidetaan keskitetysti, jotta kokoelmia voidaan suunnitelmallisesti kehittää. Keskitetyllä ratkaisulla taataan e-aineistojen kokoelmatyön jatkuvuus ja laatu. Käytännössä vastuu e-kokoelmanhoidosta (valinta, hankinta, kokoelmanseuranta ja poisto) keskitetään tietyille Kainuun, Lapin ja/tai Pohjois-Pohjanmaan kirjastojen työntekijöille. Hankintaa ja kokoelmanhoitoa tehdään säännöllisesti ja e-aineistojen käyttöä seurataan järjestelmien tarjoamien mahdollisuuksien mukaan. Osa e-aineistopalveluista hankitaan kokonaisuuksina, joihin ei tehdä erillistä valintaa.

Aineiston hankinta

E-aineiston valinnassa noudatetaan samoja periaatteita kuin muidenkin aineistojen kohdalla. Valinnassa otetaan huomioon yleisen kirjaston asiakaskunnan tarpeet ja laaja yhteistyöalue. Aineistonvalintaan voi vaikuttaa hankintaehdotuksilla. Aineiston valintaan ja karsintaan vaikuttavat aineiston saatavuus, arvioitu kysyntä, teosten kulttuurinen merkitys, teosten kieli ja käytettävissä olevat määrärahat. Valinnassa painotetaan monipuolisuutta ja alueen kirjastot ja asiakkaat voivat tehdä hankintaehdotuksia. E-aineistot täydentävät alueen kirjastojen painettujen aineistojen kokoelmia.

E-aineistojen hankinnassa otetaan huomioon, että aineiston käyttöä rajoittavat erilaiset lisenssit. E-aineistoja voidaan hankkia kokoelmiin ennalta sovituksi määräajaksi tai pysyvästi. Lisenssi voi perustua myös käyttökertoihin. Lisäksi lisenssissä voidaan määritellä, kuinka moni käyttäjä voi käyttää aineistoa yhtä aikaa. Aineistoilla voi olla erilaisia laina-aikoja riippuen palveluntarjoajasta. Hankinnassa ja lisenssien valinnassa huomioidaan aineiston käyttömäärät ja sisältö.

Aineiston poistaminen

Valtaosa e-aineistosta on tarjolla määräaikaisella lisenssillä, joten aineisto poistuu automaattisesti. Lisenssi täytyy uusida, mikäli aineiston halutaan säilyvän kokoelmassa. Pysyvällä lisenssillä hankittuja aineistoja voidaan poistaa, mikäli aineisto on tarpeetonta. Tärkeimmät poistoperusteet ovat käytön puute ja vanhentunut tieto. Kokoelmassa voidaan säilyttää harkinnan mukaan myös vanhempaa e-aineistoa, jos sillä arvioidaan olevan kysyntää tai kulttuurihistoriallista merkitystä.